

LANDBRUKSPLAN OPPDAL

2013 - 2021

**OPPDAL -
LEVENDE KULTURLANDSKAP**

LANDBRUKET I OPPDAL

Nye tall fra NILF – oppdatert 2011, viser at Oppdal (uten pelsdyr og skog) er den nest største landbrukskommunen i Sør-Trøndelag med en direkte verdiskaping, netto produsert primærprodukt, på 78 millioner. Tar en med skog og pelsdyrproduksjon, havner Oppdal på landbrukstoppen i Sør-Trøndelag. Med 75.000 dekar dyrka jord og innmarksbeite er Oppdal fylkets største jordbrukskommune arealmessig. Av andre rekorder er også Oppdal størst på sau og pelsdyr av kommunene i hele landet.

Sysselsettingen i 2011 er 321 årsverk direkte arbeid med primærproduksjon. Dette utgjør 11 % av sysselsettingen i hele Oppdal. Tar en med indirekte arbeidsplasser, som 55 årsverk i Avløserlaget, antall sysselsatte i slakteri, næringsmiddelindustri, landbruksverksted og landbruksutsalg utgjør landbruket nær opptil 25 % av sysselsettingen i kommunen og en betydelig verdiskaping totalt sett.

70 % av kommunens areal er utmark og en viktig ressurs i Oppdal. Dagens beitedyr henter ut føreheter for kr. 14,3 millioner i løpet av en beitesommer. Dette tilsvarer et jordstykke på 19400 dekar fulldyrka jord.

Stortingsmelding nr 9 (2011-2012) om Landbruks- og matpolitikken har hovedfokus på behovet for mer mat , jordvern, bærekraft og matsikkerhet. Stortingsmeldingen ber alle om å gi gass i matproduksjonen, og Oppdal har et stort pre og potensiale på utmarksbasert matproduksjon.

Bonden har VERDENS VIKTIGSTE YRKE – og er STOLT over arbeidet sitt. Det ene er de gode naturprodukter som produseres i form av melk, kjøtt, ull, pels, skinn, poteter, grønnsaker - men og de indirekte verdier som kulturlandskap, sætermiljø, trivsel og arbeidsplasser utgjør.

Visjon:

Oppdal – levende kulturlandskap

Hovedmål:

Kulturlandskapets mangfold skal bevares og utvikles som bærebjelke for et aktivt landbruk, bosetting og verdiskaping.

Delmål A:

Økt produksjon av mat og økt bruk av lokale råvarer og ressurser for å øke verdiskapingen i Oppdal.

Nasjonal målsetting om 20 % økt matproduksjon innen 2030. Oppdal bør øke matproduksjonen i tråd med nasjonal målsetting.

Tiltak:

Utvikle lokale produksjonsfordeler med hensyn til å øke melk -og kjøttproduksjon på storfe og sau , dyrking av mandelpotet, samt opprettholde pelsdyr – næringa og øke skogaktiviteten. Blant annet ved:

- Fokus på kompetansehevende tiltak / rådgivning
- Økt oppføring av storfe og høyere tilvekst på slakt
- Etablering av felles merkevare/markedsfokus
- Foredling av lokale råvarer
- Nettverksbygging og godt produksjonsmiljø
- Sikre rekruttering til næringa
- Økologisk produksjon

Stimulere til **økning av melkeproduksjon** ved økt fokus på fagmiljø, god rådgivningstjeneste, investeringsvirkemidler/ fornying av driftsapparatet.

Samordnet rådgivning etableres lokalt med **økt fokus på økonomi og ledelse i produksjonen** – gården er en bedrift med store ressurser og muligheter.

Beiteplan for Oppdal – rulleres hvert 4. år for å fortsatt være et aktivt redskap i forvaltning av beiteressursene.

Delmål B:

Bevisst styring av arealbruken gjennom arealplanlegging og saksbehandling for å ivareta kulturlandskap, naturverdier og næringsgrunnlaget på en god måte.

Tiltak:

Jordvernet må styrkes, dyrkbar og dyrka jord, inn – og utmarksbeite må tas vare på **og ikke nedbygges**.

Økt fokus på nydyrking, men og viktig med vedlikehold av eksisterende dyrka jord. Virkemidler til nydyrking gjøres tilgjengelig i kommunens Næringsfond.

Målrette bruken av tilgjengelige virkemidler - setring, beitebruk, kulturlandskap, biologisk mangfold, tilretteleggingstiltak og kulturminner. Fellestiltak prioriteres.

Stimulere til næringsutvikling i randsonene til verneområdene og mer grunneiersamarbeid.

Utmarka er en ressurs som skal verdsettes – Ved organisert aktivitet og næringsvirksomhet skal bruk av utmark verdsettes og avtafestes med alle rettighetshavere/berørte.

Beiteprosjekt for kommunen – gjennomføres 2013-15 i samarbeid med Skog og landskap.

Delmål C:

Ta vare på gode bosteder og ei levende bygd ved å fokusere på de menneskelige ressursene, felles kulturarv og livsmiljø.

Tiltak:

Legge til rette for **gode og attraktive boligområder i hele kommunen**.

Utnytte ressursene til arbeidsplass for to på bruket – fortsette arbeidet med **arbeidskraft-mobilisering**.

Årlig infomøte for nye bønder og nye eiere av landbrukseiendom med sikte på rekruttering, nettverksbygging, trivselstiltak og kompetanseheving.

Økt satsing på kulturminner gjennom tilrettelegging, formidling og opplevelser.

Opprettholde grunnlag for barn- og unges aktivitet - for trivsel, samhold og miljø.

Videreutvikle et bedre samarbeid mellom gardsbruk og skole/barnehage/ sosialtjeneste /eldreomsorg/ NAV –styrke tilbud om **Inn på tunet /Grønn omsorg**

Økt satsing på opplevelsesnæring basert på Oppdals store natur – og kulturressurser.

Legge til rette for **ny bruk av ledige driftsbygninger**.

Delmål D:

Øke fokus på kunnskap, samhandling og rekruttering i næringa, og i samarbeid med øvrig næringsliv.

Tiltak:

Sette fokus på **yrkes stolthet** – gjennom fagsamlinger, kunnskapsløft og informasjon.

Øke antallet **desentraliserte utdanningstilbud** bl.a. innenfor næringsmiddelindustri og råvareproduksjon, grunnkurs naturbruk/agronomkurs. Opprettholde utplassering på gardsbruk i 8.trinn.

Økt fokus på behovet for ferie/fritid, særlig i melkeproduksjonen. Bedre tilgangen på avløsere; arrangere kurs for nye og gamle landbruksavløsere.

Bidra til etablering av **næringsklynger** omfattet av eksisterende bedrifter innenfor landbruk og øvrig næringsliv

Styrke **samhandling mellom landbruk og reiseliv** gjennom markedsføring av merkevarene Oppdalslam og Fjellmandel.

Søke å fremme **grunneiersamarbeid**.

Videreutvikle **nettverksprosjektet i skogbruket og øke avvirkingen i form av ved, tømmer og bioenergi**

Rådgivningsapparatet må ha ressurser nok til å kunne være til nødvendig hjelp og veiledning, samt arbeide for økt veiledningstjeneste hos Mattilsynet.

Bevisstgjøre og informere politikere lokalt og regionalt, samt lokalbefolkning generelt, om den store betydningen landbruksnæringa har.

Revidert Landbruksplan for Oppdal-

Jfr. Oppdal kommunes planprogram, vedtok Oppdal Kommunestyre oppstart av revidering av Landbruksplan i møte 30.01.13 og oppnevnte styringsgruppe for arbeidet. Landbruksplanen er en del av Oppdal kommunes plansystem.

Styringsgruppen har bestått av:

Oppdal Kommunestyre v. Eirin Heggvold og Arnt Nerhoel
Ungdomsrådet v. Gunnar Skreen
Landbruksrådet v. Stein Outzen/Eivind Såstad Mjøen, Ola Krokann/Gjert Arne Os, Peder Haugset/Øystein Riise
Oppdal Næringsforening v. Ståle Rian
Næringsmiddelindustrien v. Hans Grøseth /Klaus Arild Sandøy
Oppdal bygdeallmenning v. Narve Hårstad
Kommunens fagseksjon landbruk v. Ragnhild Eklid og Gro Aalbu

Det ble arrangert landbrukskonferanse 26. februar 2013 med innledningsforedrag av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag v. direktørene Tore Bjørkli og Stein-Arne Andreassen, samt fylkesskogsjef Tor Morten Solem. Etter lunsj ble det kaffe og temadiskusjoner som ga et godt grunnlag for styringsgruppens videre arbeid med planen.

Planen har vært på høring i tidsrommet 04.04 – 26.04.13, og det er kommet inn 8 høringsuttalelser.

Styringsgruppen har hatt fire møter, styringsgruppen la fram en enstemmig innstilling med forslag til ny landbruksplan i møte 02.05.13.

Landbruksplanen ble vedtatt i Oppdal Kommunestyre 22.05.2013.

